

диверсійно-розвідувальних груп противника в операційних зонах угруповань військ, з метою зниження ризиків диверсійних атак, запобігання порушенню стабільної роботи державних підприємств, установ, організацій, об'єктів критичної інфраструктури, військових об'єктів, транспорту і зв'язку [4, с. 4-5].

Підсумовуючи, варто зазначити, що основним підрозділом в органах Національної поліції України щодо протидії організованих злочинності є Департамент стратегічних розслідувань. Адже, він займається аналізом кримінальної ситуації в країні, координацією діяльності підрозділів Національної поліції України, щодо протидії організованих злочинності, здійсненням оперативно-розшукових та оперативно-технічних заходів, що спрямовані на здобуття інформації про криміногенні процеси у злочинному середовищі, документуванням злочинної діяльності організованих груп та злочинних організацій, притягненням їх лідерів груп та "злочинців в законі" до кримінальної відповідальності тощо.

Список використаних джерел

1. Герасименко О.В., Орлов Ю.В. Проблеми протидії організованих злочинності в умовах війни: від актуальних викликів до стратегічного управління. Вісник кримінологічної асоціації України. 2023. № 1 (28). С. 72–86.

2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України № 3341-ХІІ від 30.06.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. Ст. 358 (із змінами).

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 1.09.2001 року. // <http://zakon.rada.gov.ua/>

4. Вісник кримінологічної асоціації України. 2023. №1(28): проблеми протидії організованих злочинності в умовах війни: від актуальних викликів до стратегічного управління С. 15

Шуманевська Крістіна Анатоліївна,
здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Поштаренко Інна Валеріївна,
викладач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

З 2014 року в Україні триває збройна агресія російської федерації, яка з 24 лютого 2022 року переросла у повномасштабну війну. Суспільна небезпечність є невід'ємною ознакою будь-якого

кримінального правопорушення і лежить в основі процесів криміналізації та пеналізації. Характеризуючи суспільну небезпечність кримінальних правопорушень, які вчиняються в умовах воєнного стану, потрібно відзначити, що за своєю спрямованістю на заподіяння шкоди конкретним суспільним відносинам, тобто за характером суспільної небезпечності, ці діяння можуть бути різноманітними і посягати практично на всі або принаймні абсолютну більшість сфер суспільних відносин, які поставлені під охорону законом про кримінальну відповідальність. Саме тому використання умов воєнного стану виступає обставиною, що обтяжує покарання, в разі вчинення будь-якого кримінального правопорушення (п. 11 ч. 1 ст. 67 КК), крім випадків, коли суд приймає мотивоване рішення про неврахування цієї обставини або остання вже виступає ознакою складу кримінального правопорушення (ч. ч. 2, 4 ст. 67 КК).[1]. Від 24 лютого 2022 року КПК України вже 9 разів були внесені зміни. Зокрема, редакція статті 615 Кодексу, що встановлює особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану, вже змінювалась тричі. Верховна Рада України продовжує розглядати законопроекти різного спрямування, які пропонують зміни до кримінального процесуального законодавства України. Одним із нововведень, що передбачені Законом України № 2201-IX від 14.04.2022 є можливість проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи без залучення понятих, у випадках, коли їх залучення є об'єктивно неможливим або пов'язано з потенційною небезпечкою для їхнього життя чи здоров'я. [4]

Вважаю за необхідне зробити акцент на одному із найпоширеніших кримінальних правопорушень під час воєнного стану, а саме нецільове використання гуманітарної допомоги. Визначення поняття «гуманітарна допомога» закріплене у ст. 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу». Гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Гуманітарна допомога може надаватися у вигляді: - грошової форми; - певних речей чи предметів побуту; - добровільної пожертви; - виконання роботи чи послуги. До її ознак слід віднести те, що вона є адресною та безоплатною для одержувачів. Зброя, боеприпаси та обладнання, які можуть спричинити тілесні

ушкодження або смерть, не можуть бути визнані як гуманітарна допомога. [2] 03 квітня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги». КК України доповнено статтею 201-2, яка має назву «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги». Відповідно до даної статті продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному розмірі, - караються штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років [5]. Крім того, 20 вересня 2022 року Верховна Рада України прийняла постанову «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради з питань розслідування можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави» [3]. На сьогодні законодавець робить усе, щоб запобігти зловживанню гуманітарною допомогою, а також інших незаконних дій, що пов'язані зі зазначеною допомогою.

Отже, зміни до кримінального законодавства щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги є досить актуальними на сьогодні. Під час воєнного стану виявлено численні випадки нецільового використання гуманітарної допомоги, а завдяки посиленню відповідальності вчинення даного злочинного діяння повинно зменшитись, а гуманітарна допомога має дійти до одержувача.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України 2341-III, редакція від 28.03.2024 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. URL: [https:// zakon.rada.gov. ua/laws/show/1192-14/ed20220616#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14/ed20220616#Text)

3. Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави : Постанова

Верховної Ради України від 20.09.2022 р. № 2603-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2603-20#Text>

4. Кримінальний процесуальний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

5. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-20#Text>

Яценко Софія Віталіївна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Марков Михайло Миколайович,

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності ННІ №1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ ТА ВИБУХІВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Незаконний обіг вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв завжди становив серйозну загрозу публічній безпеці. Збройні напади завдають непоправної шкоди життю і здоров'ю громадян, мають резонансний характер, посилюють страх і відчуття незахищеності у населення, нівелюють у суспільній свідомості зусилля держави, спрямовані на стабільний розвиток суспільства, забезпечення прав і свобод людини, створення гідних умов її життя. Конституцією України проголошено, що людина її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Кожна людина має невід'ємне право на життя, свободу та особисту недоторканність, а також недоторканність житла. Обов'язок держави – захищати життя людини (ст. 3, 27, 29, 30 Конституції України). [1.]

Одним із актуальних питань яке постає на сьогоднішній день є порушення встановлених правил поведінки з загально-небезпечними предметами, найбільш поширеним злочином з яких є незаконне поведінки зі зброєю, бойових припасів або вибуховими речовинами. Неконтрольований обіг відповідних загально небезпечних предметів приховує в собі високий рівень небезпеки спричинення шкоди людям та довкіллю. Суспільна безпека злочинів, пов'язаних із незаконним обігом зброї, обумовлена тенденцією розвитку насильницької озброєної злочинності, а ще і незаконним збройним підприємництвом.